



DE OBEKVÄMA

LÄRARHANDLEDNING



Serie i sju (7) delar

1. Sebbe Staxx
2. Alice Teoduresco
3. Underbara Clara
4. Makode Linde
5. Foujan Ruzbeh
6. Ivar Arpi
7. Peter Sunde

DE OBEKVÄMA – BAKGRUND OCH SYFTE

Serien De Obekväma handlar om de som på olika sätt skapar opinion och väcker debatt med sina åsikter utanför det organiserade politiska fältet.

I De Obekväma får vi följa med i politiska resonemang från början till slut. De medverkande talar inte om sakfrågor utan ges möjlighet att gå på djupet med sin ideologiska grund.

Man hör ofta att unga idag inte bryr sig om politik, inte är engagerade och bara ser kortsiktigt och till sin egen vinning - att de etablerade partierna har svårt att rekrytera nya medlemmar och svårt att få människor att engagera sig politiskt. Men stämmer detta verkligen eller är det helt enkelt så att det politiska arbetet och engagemanget idag finns någon annanstans; utanför maktens korridorer och de sedvanliga beslutsvägarna?

OM PROGRAMMET

I serien De obekväma får politiska sakfrågor kött och blod genom människor som brinner, lever och kämpar för sina åsikter. De har valt att påverka på andra sätt än genom etablerade politiska partier. Vi får följa dem i deras arbete och får en bild av hur de tänker och resonerar kring det de brinner för att förändra. De frågor som tas upp rör bland annat klass, arbete, rasism, yttrandefrihet och övervakning. Medverkar gör Sebbe Staxx, Alice Teodorescu, Clara Lidström, Peter Sunde, Makode Linde, Foujan Rouzbeh och Ivar Arpi. De släpper in oss i sina liv och tankar och de berättar vad de vill förändra, hur och varför.

HUR KAN PROGRAMSERIEN ANVÄNDAS

Till varje avsnitt i serien finns frågeställningar och uppgifter.Handledningen avslutas med tips på övningar och uppgifter som kan användas efter att ha sett flera eller alla avsnitt. Till varje avsnitt i serien finns:

- Frågor att gå igenom innan för att skapa viss förståelse.
- Frågor kopplade direkt till avsnittets innehåll.
- Reflekterande frågor som utgångspunkt för vidare diskussion och reflektion.

- Frågor och uppgifter av undersökande/fördjupande karaktär som lämpar sig för längre arbete.

Kopplingar till kursplanen i Samhällskunskap Lgy 11
"Skolväsendet vilar på demokratins grund." Så lyder första meningen i Lgy 11. För att den demokratiska grunden ska vara stabil behöver dess värden och byggstenar hela tiden underhållas. Det gör vi genom att aldrig låta det demokratiska samtalet tystna. De Obekväma är en serie som leder till sådana samtal.

Serien kopplar naturligtvis till flera centrala områden i ämnet samhällskunskap. Men också till alla de skrivningar i läro- och kursplan som handlar om demokrati, individens ansvar i samhällsgemenskapen och allas rätt att finna sin unika egenart. I serien möter vi människor som på skilda sätt och med olika medel har funnit sin väg att delta och påverka i såväl det lilla som stora samhället. Serien belyser genom sina sju personliga porträtt hur alla har möjlighet att verka i samhället utifrån sin övertygelse. I den bakgrund som var och en ger till sitt engagemang finns också goda möjligheter att leda diskussionen vidare till hur vi formas som individer beroende på var vi kommer ifrån och vilka rötter vår familj har.

Ur lgy 11, Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om människors livsvillkor med utgångspunkt i olika samhällsfrågor. Politiska, sociala och ekonomiska band sammanlänkar i dag människor i olika samhällen över hela världen. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse för frågor om arbetsliv, resurser och hållbar utveckling.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättig-

heterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

Ur Samhällskunskap 1a 50 p

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.

Ur: Samhällskunskap 1b 100 p

- Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:
- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.

Ur: Samhällskunskap 2 100p

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Nationalekonomiska teoriernas framväxt och genomslagskraft utifrån historiska villkor och motsättningar, till exempel merkantilism, ekonomisk liberalism, marxism, keynesianism och monetarism. Frågor om tillväxt, makt, inflytande, ett hållbart samhälle, miljö och resursfördelning i relation till de ekonomiska teorierna.
- Det nutida samhällets politiska utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, till exempel mänskliga rättigheter, nationalism, kolonialism och jämställdhet, i relation till maktfördelning och ekonomiska villkor. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor.

SEBBE STAXX

”Det här programmet handlar om underklassen”

Sebbe Staxx är frontfigur i hiphopkollektivet Kartellen. Han är känd för sina starka texter om klass och livet i förorten. Hans tv-program handlar om klass. Sebbe menar att Sverige blir allt mer ojämnt och att de rika blir rikare på de fattigas bekostnad. Han brinner för förortens unga och vill skapa ett mer jämlikt Sverige. Vi följer med Sebbe när han är i Fittja och spelar in en musikvideo, och i Stockholms teatervärld när han planerar en ny teaterpjäs tillsammans med Lo Kauppi.

Innan programmet:

1. Definiera begreppet klass. Vad betyder det? I vilka sammanhang används det?
2. Vad innebär fördelningspolitik?
3. Inom politiken brukar man tala om en vänster- och högerskala – vad innebär den?
4. Vad eller vilka är den autonoma vänstern?

Frågor om programmets innehåll

1. Varför är det viktigt för Sebbe Staxx att människor utnyttjar sin rösträtt?
2. Sebbe Staxx talar i programmet om vilka yrkesförebilder barnen i utsatta förortsområden har. Vilka exempel ger han och varför?
3. Vad innebär bostadssegregation?
4. Missbruk, misshandel, rån, mord och död är normala företeelser i utanförskapsområden säger Sebbe. Vad menar han med det? Stämmer det med din bild av:
 - förorten,
 - Sverige i stort,
 - orten där du bor?

Reflektera och diskutera

1. I programmet talar man om ökade inkomstklyftor i Sverige. Hur uppstår inkomstklyftor? Vad beror de på? Vad är negativt/positivt med inkomstklyftor?
2. Sebbe väljer att tala om en underklass. Vilka syftar han på? Ge exempel på olika typer av klassbegrepp. Vilka stereotypa bilder finns det kring klassbegreppet?
3. Sebbe Staxx och Kartellen har kritiserats för att vara våldbejakande. I vilka ideologier ses våld som en accepterad metod för att nå politiska mål? Vilken bild ger programmet av Sebbes inställning till våld som medel tycker du?
4. Sebbe talar om att vi måste förändra bilden av Sverige som en ”Astrid-Lindgren-idyll”. Vad menar han med det?

Undersök och fördjupa

1. Ta reda på mer om de organisationer och partier som tar ställning för politiskt våld. Hur motiverar de det? Vilken typ av våld är det de uppmanar till?

- Jämför Kartellens musik och texter med politisk musik från tidigare årtionden – punken, proggen, hip hop, vit makt-musik. Vilka likheter och skillnader finns? Från vilka olika politiska rörelser härrör de olika musikstilarna sig? Titta gärna vidare på UR-serien Låtarna som förändrade världen eller lyssna på radioserien Pop och politik.
- I samband med att man använder begreppet klass talar man också ofta om socioekonomiska faktorer. Ta reda på vad det är och hur socioekonomiska förhållanden ser ut i:
 - er kommun,
 - era grannkommuner,
 - Sverige
 - några andra europeiska länder till exempel Storbritannien, Rumänien, Turkiet och Grekland.

ALICE TEODORESCU

"...och om varför staten ska ha mindre inflytande över invididen"

Alice Teodorescu har gjort sig känd som en provokativ och orädd liberal debattör. Hon förekommer flitigt i samhällsdebatten och förstår att hon bjuds in till tv-soffor och debatter för att vara "högerspöket". Staten har alldeles för mycket att säga till om i Sverige, anser Alice. Vi låter politiker ha för stort inflytande i våra liv och det går inte att förklara sina egna misslyckanden på samhällsstrukturer, menar hon.

Innan programmet

- Vad är skatt?
- Vilka olika skatter har vi i Sverige?
- Vad innebär begreppet skattetryck?
- Vad är lobbyism? Lobbyverksamhet?

Frågor om programmets innehåll

- Alice talar i programmet om att alla borde ha ett "dra åt helvete kapital". Vad menar hon med det?
- Alice talar om begreppet rättvisa utifrån att det är att alla ska ha samma möjlighet att skapa sig det liv man vill ha. Vad menar hon med det? Hur skiljer sig hennes sätt att använda begreppet rättvisa med hur begreppet rättvisa används i andra politiska läger? Vad anser ni att begreppet rättvisa innebär? Har alla i Sverige idag samma möjlighet att skapa sig det liv de önskar?
- Var på den traditionella höger/vänster-skalan skulle du placera Alice Teodorescu? Motivera med exempel ur programmet.

Reflektera och diskutera

- Diskutera människors möjlighet att skaffa sig ett "dra åt helvete kapital" i:
 - dagens skattepolitiska system
 - i det skattepolitiska system Alice vill ha
- Alice säger att staten har för stort inflytande i våra

liv idag. Hon menar att vi låter staten påverka oss i allt för hög grad. Vilka exempel ger hon? Håller du med? Motivera!

- Alice nämner i programmet att hennes politiska uppfattning har påverkats av den bakgrund hon har. Vilken bakgrund har Alice och på vilket sätt speglar den hennes ställningstagande i olika politiska frågor?
- Alice ser sig själv som lobbyist. Hur arbetar en lobbyist? Vilka vägar och medel använder en lobbyist för att påverka? Utgå gärna från Alices eget exempel "att få mitt papper att hamna högst upp i högen på politikerns skrivbord".
- Vad anser du att staten bör ta hand om i ett samhälle? Diskutera gärna utifrån några olika områden till exempel hälso- och sjukvård, utbildning, socialt skyddsnet, arbetsmarknad med mera.

Undersök och fördjupa

- Undersök begreppet liberalism utifrån:
 - begreppets historia
 - olika riktningar
 - partier med en uttalat liberal grundsyn
- Alice citerar en tidigare finansminister när hon säger "varje förslösad skattekrona är en stöld av folket". Vem sa det och vad innebär det? I vilken ideologisk kontext myntades uttrycket?
- Många talar idag om att staten och storföretagen har för stor insyn i människors liv. Ta reda på mer om exempelvis:
 - FRA
 - Upphovsrätt
 - Datalagring
 - Wikileaks

UNDERBARA CLARA

"... den här sjuka arbetslinjen som finns i samhället som jag tycker är bara skit."

Bloggaren Clara Lidström vill att vi ska ändra synen på arbete, pengar och konsumtion. För klimatets skull, för att komma till rätta med arbetslösheten och för att bli lyckligare. Vi borde tänka mer på hur lite pengar vi kan klara oss på för att slippa jobba så mycket, istället för att fokusera på hur mycket pengar vi vill tjäna och allt vi vill köpa, menar Clara. Själv bor hon på en gård i Västerbotten och vi följer henne när hon mockar hos hönorna, möter sina fans i Stockholm och medverkar i tv.

Innan programmet

- Vad är arbete? Definiera begreppet tillsammans?
- Vad innebär den så kallade arbetslinjen? Vilka partier använder begreppet?
- Är det skillnad på avlönat och oavlönat arbete? Vad tycker du? Vad tycker samhället?

Frågor om programmets innehåll

1. "Det är inte ett problem att kvinnor arbetar deltid. Det är ett problem att männen arbetar heltid!" Vad menar Clara med det? Vilka är hennes argument för kortare arbetstid? Hur ser synen på del- respektive heltidsarbete ut i den allmänna debatten?
2. Clara har blivit känd genom sin blogg Underbara Clara och har genom den kommit att vara en röst i den politiska debatten utan att det från början var hennes avsikt. Diskutera bloggarens roll i vårt samhälle. Vem bloggar och varför? Vilken roll spelar bloggen som fenomen i det offentliga samtalet idag? På den politiska arenan?
3. Underbara Claras blogg har fått en hel del kritik. För vad och från vilka? Clara säger själv att hon inte ser någon motsättning i att vara intresserad av heminredning och matlagning och samtidigt vara feminist. Hur ser du på det?
4. Beskriv Claras syn på arbete utifrån följande:
 - arbetstid
 - konsumtion
 - miljö
 - återvinning

Reflektera och diskutera

1. Vad innebär det att vara en förebild? Kan man vara en god förebild utan att ta ställning i olika samhällsfrågor? Vad händer när en förebild "gör eller tycker fel"? Diskutera begreppet förebild utifrån en eller flera av följande kategorier:
 - idrottsstjärnor
 - skådespelare
 - musiker
 - bloggare
 - författare
 - företagsledare
 - släkt och vänner
 - skola och lärare
2. Kan alla göra det val som Clara och hennes man har gjort? Flytta ut på landet, leva ett "alternativt liv"? Diskutera.
3. Clara talar mycket om att vi måste hitta ett nytt samhällssystem, att vi inte kan fortsätta leva som vi gör idag. Hon säger bland annat: "... frihet handlar ofta om hur mycket pengar man har, men för mig handlar det istället om hur lite utgifter jag har. Hur lite kan jag nöja mig med? För att få den frihet jag vill ha." Diskutera detta utifrån:
 - tillväxtteorier
 - byteshandel
 - medborgarlön/basinkomst
 - tjänstesamhälle
 - second hand och återvinning
 - resursfördelning

Undersök och fördjupa

1. Ta reda på mer om arbetstid och antalet arbetade timmar i några andra länder, till exempel Grekland,

Norge, Chile och Japan. Diskutera gärna innan hur ni tror att respektive lands genomsnittliga arbetstid ser ut. Jämför med vad ni får reda på.

2. Jobben är en politisk fråga där de flesta partier har ungefär samma syn: arbetslösheten måste minska och alla ska arbeta, men i synen på arbetstid skiljer sig partierna åt. Ta reda på vilka partier som är för en arbetstidsförkortning och hur de vill finansiera det.

MAKODE

"... om konstnärskap som politisk aktivism."

Makode Linde är en politisk och provokativ konstnär, som är mest känd för konstverket som gav upphov till debatten "Tårtgate". Han använder sig av symboler för rasism, som till exempel blackface, för att visa på orättvisor och missförhållanden i samhället. Att förminska människor utefter etnicitet, sexualitet, kön med mera vänder han sig emot och i sitt konstnärskap vill han uppmana till debatt kring dessa ämnen. Hans konst är dock kontroversiell och gillas inte av alla. En del menar att den till och med späder på rasismen. Vi möter honom i Berlin och Stockholm.

Innan programmet

1. Vad är politisk konst? Lyft gärna fram andra konstformer så som performance, graffiti, litteratur och installationer för att ge exempel på politisk konst. Några samtida exempel är: Dror Feiler, Anna Odell, Lars Wilks, Carolina Falkholt, Magnus Gustafsson (NUG), Elisabeth Olsson Wallin.
2. Har konstnärer ansvar för hur deras konst blir mottagen och betraktad? Bredda gärna konstbegreppet till att gälla även musik, litteratur, film och performance.

Frågor om programmets innehåll

1. Vad är det som är så speciellt med Makode Lindes konst? På vilket sätt utmanar och provocerar Makode genom sin konst?
2. Makode talar om att samhället har många maktordningar och hierarkier – vilka tror du att han syftar på?
3. "Men kan man som Makode Linde protestera mot rasism genom att använda sig av rasistiska symboler?" Frågan ställs i programmet – diskutera.
4. Makode nämner att han själv tillhör en grupp som är privilegierad i samhället. Också de som köper hans konst tillhör ofta ett privilegierat samhällsskikt. Hur tänker Makode om det?

Reflektera och diskutera

1. Diskutera begreppet karikatyr. Vad är en karikatyr? Vad har den för syfte? Är det ok att göra karikatyrer av allt och alla? Varför, varför inte?
2. Skulle en äldre, manlig, vit, västerländsk konstnär kunna göra politisk kost på samma sätt som Makode Linde gör?

3. Makode säger: "man vill så gärna bli förstådd" och tillägger sedan "även om det kanske inte verkar så" – diskutera politisk konst utifrån viljan att bli förstådd. Vad händer om ett konstverk (musik, skulptur, film, text mm) misstolkas? Om budskapet inte blir vad sändaren avsett?

Undersök och fördjupa

1. Ta reda på mer om "tårtgate" och det tillfälle då tårten serverades. Varför blev det en sådan stor nyhet?
2. Undersök de sajter, filmer och exempel som nämns i programmet: Raskortet, Instagramkontot svartkvinna, webbplatsen Rummet. Vad har de gemensamt? Hittar ni andra liknande satsningar som vill belysa maktstrukturer och diskriminering?
3. Ta reda på mer om begreppet rasifierad. Vad står det för? När började det användas?

FOUJAN

"Det är en självklarhet att den som behöver fly ska ha rätt att göra det vart man vill och bosätta sig var man vill"

Foujan Rouzbeh är aktivist och kämpar för att Sverige ska öppna sina gränser, för alla. Hon är en av initiativtagarna till det uppmärksammade "hijabuppropet" som lyfte problemen med hatbrott mot kvinnor som bär slöja. Vi möter henne när hon är på Migrationsverkets förvar för att hjälpa en asylsökande som fått avvisningsbeslut, när hon demonstrerar mot nazismen och när hon jobbar med "Flyktingbloggen".

Innan programmet

1. Definiera tillsammans begreppet aktivist.
2. Vad är migration? Gå igenom och förklara:
 - emigration
 - immigration
 - flykting
3. Vilket uppdrag har Migrationsverket?

Frågor om programmets innehåll

1. Hijabuppropet fick både ris och ros. Formulera ett par meningar från de båda sidornas argument i den efterföljande debatten.
2. Vad menar Foujan med att säga att hennes arbete som aktivist är som att hela tiden "släcka bränder som aldrig tar slut"?
3. Foujan talar om att hon i egenskap av den hon är inte kan välja att låta bli att engagera sig. Vad menar hon med det? Ge exempel på andra frågor där den man är kan vara avgörande för engagemanget. (erfarenheter som påverkar, nära anhörigas livsberättelser, omvälvande livsupplevelser och så vidare)
4. Vad menar Foujan när hon säger "det är ingen som direkt knackar på dörren och kommer med jobberbjudanden"? Hur tror du att Foujan och andra finansierar sin aktivism?

Reflektera och diskutera

1. Vad innebär en human flyktingpolitik? Diskutera!
2. Foujan poängterar att hon inte "bär ansvaret för att komma med alla lösningar" utan istället ser det som sin uppgift att "chocka" och få människor att stanna upp och tänka kring de orättvisor och brister hon upplever i den svenska flyktingpolitiken. Vad anser du om det sättet att tänka? Kan man, får man, engagera sig utan att ha lösningar? Jämför Foujans synsätt med det som den som arbetar inom ett politiskt parti kan tänkas ha.
3. Har man rätt att kämpa för det man tror på med alla medel även om det är på gränsen till det olagliga? Är det skillnad på aktivism och civil olydnad? Diskutera.
4. Med jämna mellanrum presenteras siffror på vad invandring antingen kostar eller tillför samhället. Detta görs ofta för att stödja den egna ståndpunkten i en politisk debatt. Diskutera sådana räkneexempel utifrån:
 - människovärde
 - FN:s deklaration om mänskliga rättigheter
 - socioekonomiska faktorer
5. Diskutera och fundera kring begreppet aktivism utifrån möjligheten att förändra och påverka på:
 - kort sikt
 - lång sikt
 - i det enskilda fallet
 - för en större grupp

Undersök och fördjupa

1. Ta reda på mer om invandring och flyktingpolitik. Hur ser de olika riksdagspartierna på följande:
 - arbetskraftsinvandring,
 - flyktingmottagning,
 - asylrätt,
 - gränskontroll?
2. Besök UNHCR, Rädda barnen och Röda Korset på nätet och läs mer om flyktingströmmar i världen. Hur ser situationen ut just nu? Varifrån flyr människor, från och till vad och varför? Gå gärna vidare och ta reda på hur emigration och immigration har sett ut under andra perioder i historien. Använd gärna en historisk atlas.

IVAR ARPI

"Om vi pratar ideologi och politik då tycker jag inte det får finns några gränser för vad som får sägas eller inte sägas."

Ivar Arpi är frilansande borgerlig skribent och författare. Han brinner för yttrandefriheten och menar att mångfald av åsikter är en nödvändighet för att ett samhälle ska gå framåt. I Sverige är vi dåliga på att hantera öppna konflikter och vill ha konsensus, menar Ivar. När det gäller politik och ideologier borde yttrandefriheten inte ha några gränser. Då förlorar man viktiga diskussioner där man kan lära sig något. Yttrandefriheten är

inte till för hjältar, den är till för dem du avskyr, säger Ivar.

Innan programmet

1. Vad innebär yttrandefrihet?
2. Definiera begreppet opinionsbildare.
3. Vad gör en ledarskribent?

Frågor om programmets innehåll

1. En av de debatter där Ivar Arpi har tagit en klar ställning handlar om olika gruppers rätt att vara representerade i våra folkvalda församlingar. Hur ser han på så kallad representationsdemokrati som i sin mest extrema form innebär att ett samhälles alla olika grupper ska finnas representerade i parlamenten?
2. Vad menar Ivar med uttrycket "att städa historien"? Ska vi "städa historien"? Vad finns det för fördelar respektive nackdelar med att göra det?
3. Ivar Arpi säger att yttrandefriheten inte är till för hjältar, den är till för dem du avskyr. Vad tror ni att han menar med det?
4. "Våga ta debatten" eller "våga vägra ta debatten" är två olika åsikter som tas upp i programmet. Vilka argument redovisas för respektive ståndpunkt?

Reflektera och diskutera

1. Tycker du att det finns ämnen som är tabu att diskutera i dagens samhälle? Ge exempel.
2. Ivar Arpi menar att det finns en överdriven känslighet i dagens debattklimat. Att rädslan att kränka leder till en form av självcensur. Diskutera censur utifrån det perspektivet. Vad skiljer så kallad självcensur från statens censur eller censuren i en diktatur?
3. Behövs provokatörer? Ivar Arpi säger själv att han vill provocera och skapa debatt. Är det viktigt för ett samhälle att det finns personer som tar den rollen? Diskutera provokatörens roll och hitta gärna exempel på andra roller som finns i det politiska samtalet och i samhällsdebatten.

Undersök och fördjupa

1. Ivar Arpi säger att han är emot hetslagsstiftningen och tycker att det ska vara en sann yttrandefrihet i samhället; att alla åsikter ska komma fram. Ta reda på mer om hetslagstiftningen och undersök också vilka åsikter som förs fram i den allmänna debatten för och emot denna lag. Finns det andra inskränkningar i yttrandefriheten?
2. Undersök några olika sajter och forum på nätet och granska kommentarer, chattar och inlägg utifrån begreppen yttrandefrihet, hets mot folkgrupp, förtal och ärekränkning. Undersök till exempel: Avpixlat, Exponerat, Fria Tider, Realisten, Revolutionära fronten och AFA (Antifascistisk aktion).
3. Ta reda på mer om debatten om seriealbumet Tintin i Kongo.

PETER SUNDE

"Det som gör mig mest upprörd med internet idag är nog vem som kontrollerar det"

Peter Sunde, känd som grundaren av Pirate Bay, är starkt emot att vi övervakas och registreras på internet. Det är ett hot mot yttrandefriheten och något vi aldrig skulle acceptera utanför nätet. Faran med övervakningen är att register kan missbrukas, menar han. Det är något som alla borde bry sig om och diskutera mer. Vi bör sluta särbehandla internet, annars förlorar vi en del av vår yttrandefrihet och demokrati. Vi träffar Peter Sunde i Stockholm och Berlin.

Innan programmet

1. Vad är FRA?
2. Vad är wikileaks?
3. Vem är Gunther Wallraff?

Frågor om programmets innehåll

1. Varför menar Peter Sunde att frågan om vem som äger och kontrollerar information på internet är en fråga som alla borde bry sig om? Håller du med?
2. Tyskan Anke Domscheit-Berg menar att vi måste se till att alla lagrade databaser med information om oss försvinner. Varför säger hon så? Vilka risker ser hon?
3. Peter Sunde talar om ändamålsglidning i samband med register av olika slag. Vad menar han?
4. Peters tyska vänner arbetar med ett projekt kallat "open government". Vad är det?

Reflektera och diskutera

1. Diskutera skillnaden mellan skydd och övervakning. Var tycker du att gränsen går? Jämför gärna med olika typer av övervakning/skydd utanför internet också, till exempel kameror på offentliga platser, vakter, inpasseringskontroller och inhägnader.
2. Behöver stater och nationer ha en underrättelsetjänst? Varför? Varför inte? Vilka argument anförs i programmet för och emot underrättelsetjänst?
3. Är rätten att kunna vara anonym viktig för yttrandefriheten och demokratin? Diskutera.
4. Vad innebär den svenska offentlighetsprincipen?

Undersök och fördjupa

1. Ta reda på mer om Gunther Wallraff och hans arbete under 60-talet.
2. Ta reda på mer om Piratebay.

TIPS PÅ ÖVNINGAR FÖR HELA SERIEN

1. Dramatisera: Välj någon av följande scener och dramatisera ett samtal mellan några olika personer som har förekommit i serien. Se följande förslag som exempel och kom gärna med egna förslag på spännande möten att iscensätta.

- Presskonferens – föreställ er att en av seriens personer har fått en ministerpost i en ny regering. Välj vilken och iscensätt en presskonferens där den blivande ministern svarar på journalisternas frågor. Lägg gärna lite tid på att gå igenom frågeteknik, hur man ställer följdfrågor och skillnaden mellan öppna och slutna frågor. Välj mellan att improvisera eller att förbereda scenen.
- Middagsbjudningen – tänk er en middagsbjudning där alla eller några personer från serien träffas för första gången. Iscensätt ett kort samtal om någon aktuell politisk fråga.
- Mingla – låt alla välja en partipolitisk tillhörighet och bestäm en politisk fråga som alla ska tala om när ni iscensätter hur det kan gå till när man träffar och hälsar på nya människor vid till exempel en stor fest.

2. Skriv en kort artikel om någon annan "obekväm person". Börja med att tillsammans samtala om seriens titel De obekväma. Varför heter serien så? Är obekväma människor viktiga för det politiska livet och debatten? Lista tillsammans andra personer som serien skulle kunna ha handlat om. Välj att skriva om en av dem.

- Vilka typer av hot framgår det i serien att de olika personerna utsatts för? Varför hotas de? Vad tror du det är som får människor att fortsätta vilja påverka trots att de utsätts för hot, avsky och förtal?
- Gå tillsammans igenom programmen och lyft fram de politiska frågor som ni tycker respektive program fokuserar på. Placera dem utifrån relevans:
- på den traditionella höger/vänster-skalan
- utifrån partipolitisk relevans (alltså vilka partier som har dem som centrala frågor)
- i den tvåaxlade politiska kompassen
- utifrån ideologier

3. Placera seriens olika personer där du tror att de hör hemma:

- på den traditionella höger/vänster-skalan
- partipolitiskt
- ideologiskt
- i den tvåaxlade politiska kompassen